ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

เทศบาลตำบลห้วยนาง

อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ภูมิปัญญาพื้นบ้านหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน ภาษาอังกฤษใช้คำว่า (Local Wisdom) ซึ่งถือเป็นศาสตร์อย่างหนึ่งและมีความหมายด้วยกันหลากหลายความหมาย คือ พื้นเพรากฐานของความรู้ชาวบ้านหรือประชาชนที่อยู่ในท้องถิ่นนั้น เป็นความรอบรู้ของชาวบ้านที่ได้เรียนรู้และได้สั่งสมประสบการณ์ของบุคคล มีการสืบสอดความรู้ความสามารถกันมาทั้งทางตรงและทางอ้อม การเรียนรู้มาทางตรงคือได้รับประสบการณ์เอง ส่วนความรู้ทางอ้อมเป็นการเรียนรู้จากผู้ใหญ่อาศัยการจดจำนำมาใช้ จึงเป็นลักษณะของความรู้ที่สะสมและได้สืบต่อกันมา

ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญา ท้องถิ่นจัดเป็นเรื่องของภูมิปัญญาของการดำเนินชีวิตของคนไทย เพราะมีส่วนทำให้วิถีชีวิตคนไทยดำรง สืบสานวัฒนธรรมความอยู่ต่อกันมาอย่างเนิ่นนาน ภูมิปัญญาเปรียบได้กับคำสอนที่สั่งสอนให้เรียนรู้ว่าต้องดำรงและใช้ชีวิตอย่างไร หากไม่มีภูมิปัญญาหรือไม่มีองค์ความรู้ที่ถ่ายทอดต่อกันมาก็ทำมนุษย์ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้

แต่เดิมภูมิปัญญานั้นเป็นเรื่องของท้องถิ่นจึง คำว่าภูมิปัญญา ท้องถิ่นจึงมีเอกลักษณ์ในเรื่องของการดำรงอยู่ร่วมกันแต่ละท้องถิ่นไม่เหมือนกัน เรียกได้ว่าเป็นวิถีชีวิตของท้องถิ่นใครท้องถิ่นมัน เมื่อสังคมมีความกว้างมากขึ้นภูมิปัญญาจึงได้ปรับเปลี่ยนตามยุคสมัยและเกิดคำว่าภูมิปัญญาไทย แสดงถึงเรื่องที่เป็นองค์ความรู้ที่หลอมร่วมและดำเนินวิถีชีวิตร่วมกันในสังคม

ภูมิปัญญา ท้องถิ่นสามารถแบ่งออกเป็นสาขาของภูมิปัญญาไทย อ้างอิงจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๑) ทั้งหมด ๑๐ สาขา ดังนี้

๑. สาขาเกษตรกรรม คือ ทักษะความรู้และเทคนิคที่ใช้กับเกษตรกรรม เป็นการหลอมรวมกันระหว่างเทคโนโลยีและความรู้ทางเกษตรกรรม ช่วยให้สามารถพึ่งพาตนเองแก้ไขปัญหาเรื่องเกษตรกรรมได้

๒. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) คือ กระบวนการที่ให้ชุมชนท้องถิ่นหรือคนในท้องที่นั้นได้พึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจ มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อแปรรูปผลผลิตช่วยลดการนำเข้าตลาด เช่น โรงงานยางพารา การทำหัตถกรรมแม่บ้าน เป็นต้น

๓. สาขาการแพทย์ไทย คือ ความรู้ความสามารถที่สามารถป้องกัน รักษาสุขภาพของคนในชุมชนได้สนับสนุนให้คนในชุมชนพึ่งพาตนเองในชุมชนไปรักษาที่อนามัยหรือปรึกษาปรึกษาปัญหาสุขภาพได้ดี

๔. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ การอนุรักษ์ การจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อม สร้างสมดุลของสิ่งแวดล้อม

๕. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน คือ ความสามารถในการดำเนินการในเรื่องบริการจัดการเรื่องกองทุนของชุมชน การจัดการเรื่องการสะสม โดยจะเป็นทั้งรูปแบบเงินตราและโภคทรัพย์ ช่วยให้ความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนดีขึ้น

๖. สาขาสวัสดิการ คือ ความสามารถในการจัดการรูปแบบของสวัสดิการการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมได้

๗. สาขาศิลปกรรม คือ รูปแบบของความสามารถในการสร้างสรรค์ ผลิตงานด้านศิลปะ โดยจะสามีแขวงวิชาต่าง ๆ เช่น จิตกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทัศนศิลป์ เป็นต้น

๘. สาขาจัดการ คือ ความสามารถในการบริการจัดการด้านต่าง ๆ ของคนในชุมชน ซึ่งเป็นลักษณะขององค์กรชุมชนในสังคมไทย เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้านระบบผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน ถือเป็นความสำคัญในการบริหารจัดการที่ต้องมีประสิทธิภาพในชุมชน โดยจะต้องมีกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาและถ่ายทอดต่อยอดได้อย่างเหมาะสม

๙.สาขาภาษาและวรรณกรรม คือ รูปแบบความสามารถในการผลิตงานด้านภาษาถิ่น การใช้ภาษาไทยภาษาท้องถิ่น ภาษาโบราณในแต่ละวัฒนธรรม ตลอดจนการสืบต่อเรื่องวรรณกรรมดังเดิมทุกประเภทด้วยเช่นกัน

๑๐.สาขาศาสนาและประเพณี คือ รูปแบบของความสามารถในสืบสาน ประยุกต์ ปรับใช้หลักคำสอนหลักธรรมของศาสนา ความเชื่อ และประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่า ทั้งนี้ จะต้องประยุกต์อย่างเหมาะสมโดยรักษาแก่นของศาสนาและประเพณีอันดีงามไว้ ตัวอย่างเช่น การถ่ายทอดศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ประเพณีท้องถิ่น เป็นต้น

ดังนั้นหากถามว่าการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตของคนไทยเป็นภูมิปัญญาในลักษณะใด ก็ขึ้นอยู่กับบริบทของท้องถิ่นและบุคคลนั้นว่าจะเลือกดำเนินชีวิต หรือมีวิถีชีวิตในรูปแบบใด เพราะไม่ว่าเราจะใช้ชีวิตอย่างไร คนเราสามารถนำภูมิปัญญาต่าง ๆ เข้ามาผสมผสานกับอาชีพและการดำรงชีวิตได้ทั้งสิ้น

เทศบาลตำบลห้วยนาง

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลห้วยนาง อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง

ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

สานตะกร้าพลาสติก

นางสมบูรณ์ ทองรักษ์ อยู่ในพื้นที่ หมู่ ๗ ตำบลห้วยนาง อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง

การทำเรือจำลอง

นายสมพงษ์ นักเสียง อยู่ในพื้นที่ หมู่ ๒ ตำบลห้วยนาง อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง

ด้านเกษตรกรรม

บ่อเลี้ยงปลาแบบผสมผสาน

นายโสภณ ระเบียบดี อยู่ในพื้นที่ หมู่ ๑ ตำบลห้วยนาง อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง

การทำเกษตรแบบผสมผสาน

นายบุญชม ทองแก้ว ในพื้นที่ หมู่ 7 ตำบลห้วยนาง อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง

ด้านศิลปกรรม

รำมโนราห์

นายประเสริฐ แก้วกาญจน์ อยู่ในพื้นที่ หมู่ ๔ ตำบลห้วยนาง อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง

ด้านการแพทย์ไทย

การนวดแผนไทย

นางสุทิน สงสังข์ อยู่ในพื้นที่ หมู่ ๖ รพ.สต.ห้วยนาง อำเภอห้วยยอด จ.ตรัง

ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน

นายวิเชียร ช่วยรักษ์ กองทุนฟื้นฟูอาชีพตำบลห้วยนาง การทำเครื่องแกง ในพื้นที่ หมู่ ๕ ตำบลห้วยนาง อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง

